

taelse af Professor Larsen i den nævnte Beretning: „Dernæst vil den Tanke komme frem, at man vel ikke vil gøre Fortsættelsesundervisningen obligatorisk, men man vil derimod give Kommunerne Ret til at gøre den obligatorisk. Imod denne Tanke er der ikke noget at indvende ud over dette, at der vilde kunde nævnes adskillige Grunde til, at den enkelte Kommune ikke vilde benytte sig af denne Ret; men det var dog maaske værd at prøve.“ Og i det Forslag til en Ordning, som Professor Larsen lader følge med denne Udtalelse, siges der saaledes i § 5: „Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet kan tillige godkende en Kommunes Forslag om, at Fortsættelsesundervisningen skal være obligatorisk for unge Mennesker under 16 Aar; samt Mulkt- og andre Straffebestemmelser, der sigter til at gennemføre dette Paabud.“

Jeg skal indrømme, at man i det Forslag til en Bevilling, som her foreligger, ikke mærker noget til denne tvungne Ordning. Men lad os tænke os, at denne Bevilling ikke kommer til at opfylde de Ønsker, som bl. a. det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) nærer. Vil det ærede Medlem da ikke være fristet til at sige, at saa maa vi prøve Tvangens Vej? Kunde det ærede Medlem saa ikke faa Lyst til at slaa ind paa den Vej, som Professor Larsen har anvist i det, jeg her nævnedes? Det er min Tro, at man intet godt naar paa dette Omraade ad Tvangens Vej. Det er ingen Gavn til at proppe Kundskaber i et Menneske mod dets Villie, hvis det overhovedet lader sig gøre. Det er det samme, som om man vilde stoppe Mad i den, der ingen Appetit har. Nej, alt maa her ske ad Frivillighedens Vej, og jeg ser ikke, at Stat eller Kommune har nogen som helst Ret til at gøre denne Undervisning tvungen. Der var forleden Dag en Skolemand, der hævdede, at Børnene og de unge i Forhold til Skolen egentlig var Samfundets og ikke Forældrenes. Det er en saadan Tankegang, jeg vil værge mig skarpt imod. Skulde man endelig have Tvang for de unge, der her er Tale om, vilde det være langt bedre, om man vedtog, at alle i denne Alder skulde have legemligt Arbejde, for de unge i den Alder trænger langt mere til legemligt Arbejde — der dog ogsaa er en Slags Undervisning, en Livets Skole — end til boglig Undervisning. Det er rigtigt, hvad Grundtvig udtalte i Folketinget en Gang i 1855:

„Af alle Læredrenge under Solen er der ingen daarligere end de lærde Drenge.“

Der er et andet Forhold, som jeg i Sammenhæng hermed vil gøre opmærksom paa. I Norge har man en ret udstrakt Ungdomsundervisning i de saakaldte Amtsskoler, der blev oprettet i sin Tid som en Protest imod Folkehøjskolerne. Men sammenligner man nu de norske Skoleforhold for den voksne Ungdom med de danske, vil det vise sig, at den Alder, i hvilken de unge søger Højskolerne i Norge, er langt lavere, end Tilfældet er her i Danmark. I Danmark var i 1908—09 af Folkehøjskolens Elever 92 pCt. over 18 Aar, i Norge derimod kun 57 pCt. Det er sikkert Amtsskolernes Indfyldelse, der her har gjort sig gældende, og det vilde efter mit Skøn være en stor Ulykke, om de kommunale Efterskoler i Danmark skulde virke saaledes, at man tog paa Højskole i en yngre Alder. De, der kender til Højskoleforhold, vil vide, at det netop har sin store Betydning, at Eleverne kommer paa Højskole i en moden Alder.

Jeg skal slutte disse Bemærkninger med at sige, at jeg ligesom det ærede Medlem fra Vemminge (Jensen-Sønderup) vil stemme for denne Bevilling paa de 15,000 Kr., men jeg gør det i det Haab, at man ogsaa i de kommende Dage strengt vil holde sig indenfor Frivillighedens Ramme. Jeg kunde have ønsket, at Bevillingen ogsaa havde kunnet komme Foreninger til gode, der tog denne Sag op. Jeg kunde meget vel tænke mig, at der ude omkring paa Landet var f. Eks. Ungdomsforeninger, som kunde have Lyst til at prøve at sætte en saadan Ungdomsundervisning i Gang. Men det kan jo være, at der i et følgende Aar kan aabnes Udsigt til, at Bevillingen ogsaa kan komme saadanne mere private Foretagender til gode.

Jeg slutter med at sige, at vi i dette Spørgsmaal saavel som i al vor Skolelovgivning ikke skal søge vore Skoleidealer i tyske Stater, men vide, at vi herhjemme har haft saa geniale Skolemænd, at det er langt værdifuldere og frugtbarere at følge dem, og vi skal navnlig aldrig følge andre Lande i at forhøje den skolepligtige Alder og give Staten og Kommunerne større Ret over Børnene og de unge paa Forældrenes Bekostning.

Povlsen: Som de to foregaaende Talelere glæder ogsaa jeg mig over det Tilskud paa 15,000 Kr., der foreslaas til Ungdoms-